BÀI: CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á
(Từ cuối thế kỉ XIX – đầu thế kỉ XX)

1. QUÁ TRÌNH XÂM LƯỢC CỦA CHỦ NGHĨA THỰC DÂN VÀO CÁC NƯỚC ĐÔNG NAM Á:

a. Nguyên nhân:

- ĐNÁ là một khu vực có vị trí địa lí quan trọng, giàu tài nguyên, chế độ PK đang lâm vào *khủng hoảng*, *suy yếu* nên không tránh khỏi bị các nước phương Tây nhòm ngó, xâm lược.

b. Quá trình xâm lược:

Quốc gia	Thực dân xâm lược	Thời gian hoàn thành xâm lược
Indonesia	Bồ Đào Nha, Tây Ban Nha, Hà Lan	Giữa TK.XIX (Hà Lan)
Philippin	Tây Ban Nha, Mỹ	1902 (Mỹ)
Miến Điện	Anh	1885
Mã Lai	Anh	Đầu TK.XIX
Đông dương	Pháp	Cuối TK.XIX
Xiêm	Anh – Pháp tranh chấp	Vẫn giữ được độc lập

2. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH CHỐNG THỰC DÂN HÀ LAN CỦA NHÂN DÂN INĐÔNÊXIA: *CHƯƠNG TRÌNH GIẢM TẢI*

3. PHONG TRÀO CHỐNG THỰC DÂN Ở PHILIPPIN: *CHƯƠNG TRÌNH GIẢM TẢI*

4. PHONG TRÀO CHỐNG THỰC DÂN PHÁP CỦA NHÂN DÂN CAMPUCHIA:

4.1. BỐI CẢNH:

- Trước khi Pháp xâm lược, triều đình PK Campuchia *suy yếu* phải thần phục *Thái Lan.*
- Năm 1863 Campuchia, chấp nhận *sự bảo hộ của Pháp* → Năm 1884 Pháp gạt Xiêm, biến Campuchia thành *thuộc địa* của Pháp (giữa TK.XIX).
- Mâu thuẫn giữa nhân dân Campuchia với thực dân Pháp gay gắt.

➔ **Phong trào đấu tranh ùng nổ.**

4.2. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH BÙNG NỔ:

Thời gian	Phong trào	Địa bàn	Kết quả
1861-1892	Khởi nghĩa Xivôtha	Tấn công U – đong và Phnom – Pênh.	Thất bại
1863-1866	Khởi nghĩa Achaxoa	Các tỉnh giáp biên giới VN, nhân dân Châu đốc, Hà Tiên ủng hộ Achaxoa chống Pháp	Thất bại
1866-1867	Khởi nghĩa PuCômBô	Lập căn cứ ở Tây Ninh (VN), sau đó tấn công. sang CPC, kiểm soát Puman, tấn công Uđong.	Thất bại

5. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH CHỐNG THỰC DÂN PHÁP CỦA NHÂN DÂN LÀO ĐẦU THẾ KỈ XX:

5.1. BỐI CẢNH:

- Giữa TK.XIX, chế độ *phong kiến suy yếu*, phải thuần phục *Thái Lan*.
- Năm 1893, bị *thực dân Pháp* xâm lược → Lào trở thành *thuộc địa* của Pháp

5.2. PHONG TRÀO ĐẤU TRANH:

Thời gian	Phong trào	Địa bàn	Kết quả
1901 – 1903	Khởi nghĩa Pacađuốc	Xavanakhet, đường 9, biên giới Việt – Lào	Thất bại
1901 – 1937	Khởi nghĩa Ongkeo Commađam	Cao nguyên Bôlôven	Thất bại
1918 – 1922	Khởi nghĩa ChâuPaChay	Bắc Lào, Tây Bắc VN	Thất bại

❖ **Nhận xét chung về phong trào đấu tranh của nhân dân Lào, Campuchia**

Nội dung	Nhận xét
- Phong trào đấu tranh của nhân dân Lào, và Campuchia cuối TK.XIX đầu TK.XX diễn ra liên tục, sôi nổi nhưng còn mang tính tự phát. - Thể hiện tinh thần yêu nước và tình đoàn kết của nhân dân ba nước Đông Dương.	
Hình thức đấu tranh	Chủ yếu là *khởi nghĩa vũ trang.*
Lãnh đạo	Các sĩ *phu yêu nước và nông dân.*
Kết quả	**Các cuốc đấu tranh đều thất bại, do tự phát, thiếu đường lối đúng đắn, thiếu tổ chức vững vàng.**

6. XIÊM GIỮA THẾ KỈ XIX – ĐẦU THẾ KỈ XX

6.1. BỐI CẢNH:

- Giữa TK.XIX, Xiêm đứng trước *nguy cơ bị Anh và Pháp* xâm lược.
- Năm 1752, vương triều Rama chủ trương "đóng cửa".
- Năm 1851, vương triều Rama IV thành lập và chủ trương "*mở cửa*", để bảo vệ độc lập cho Xiêm trước sự đe doạ của các nước phương tây.
  Năm 1868, vương triều Rama V thành lập, tiếp tục chính sách "mở cửa".

6.2. NỘI DUNG CẢI CÁCH

- **Kinh tế:**
  - Nông nghiệp: Giảm thuế ruộng, xóa bỏ chế độ lao dịch.
  - Công thương nghiệp: Khuyến khích tư nhân kinh doanh, xây dựng nhà máy, mở hiệu buôn, lập ngân hàng…
- **Chính trị:**
  - Đối nội: Cải cách hành chính, quân đội, toà án theo kiểu p. tây.
  - Đối ngoại: Thực hiện chính sách *ngoại giao mềm dẻo* (cắt nhượng một số vùng đất phụ thuộc CPC, Lào, Mã Lai) để giữ chủ quyền đất nước.
- **Về xã hội:** xóa bỏ chế độ nô lệ, giải phóng người lao động.

6.3. KẾT QUẢ, TÍNH CHẤT:

- **Kết quả:** KT phát triển theo hướng *TBCN*, *chủ quyền* được giữ vững.
- **Tính chất:** cải cách của Ramma V là một cuộc *CMTS không triệt để.*